U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Pavla Simona, Mgr. Víta Bičáka, JUDr. Romana Fialy, Mgr. Ing. Radovana Havelce a JUDr. Marie Žiškové, rozhodl o návrhu **Městského soudu v Praze**, jako soudu rozhodujícího ve věcech správního soudnictví, na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním a **Obvodním soudem pro Prahu 2** a **Městským soudem v Praze** jako soudy rozhodujícími v občanském soudním řízení, a dalších účastníků sporu vedeného u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 10 A 152/2017, o žalobě na předložení spisu vedeného u žalované: žalobce **J. K.,** a žalované **České republiky – Obvodního soudu pro Prahu 2**, se sídlem v Praze 2, Francouzská 808/19,

takto:

I. **P ř í s l u š n ý** vydat rozhodnutí o podání žalobce ze dne 22. 9. 2016, označeném "o předložení spisu vedeného u žalovaného v soudním řízení o vydání a doručení opravného usnesení", vedeného u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 10 A 152/2017, **j e s o u d v o b č a n s k é m s o u d n í m ř í z e n í .**

II. Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 2. 2. 2017, čj. 19 C 229/2016-6, a usnesení Městského soudu v Praze ze dne 17. 7. 2017, čj. 68 Co 244/2017-17, **s e r u š í .**

O d ů v o d n ě n í :

1. Návrhem doručeným dne 15. 9. 2017 zvláštnímu senátu zřízenému podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zvláštní senát"), se Městský soud v Praze, rozhodující ve věcech správního soudnictví, domáhal, aby zvláštní senát rozhodl spor o pravomoc podle § 1 odst. 1 písm. b) zákona o rozhodování některých kompetenčních sporů, který vznikl mezi ním na straně jedné, a Obvodním soudem pro Prahu 2 a Městským soudem v Praze jako soudy rozhodujícími v občanském soudním řízení, na straně druhé, ve věci nadepsané „o předložení spisu vedeného u žalované v soudním řízení o vydání a doručení opravného usnesení".

2. Z předloženého spisu vyplynuly následující skutečnosti:

3. Žalobce učinil dne 22. 9. 2016 u Obvodního soudu pro Prahu 2 podání, v němž dle jeho slov má jít „o předložení spisu vedeného u žalovaného v soudním řízení o vydání a doručení opravného usnesení“. Sebe přitom označil jako žalobce a jako žalovanou označil „Českou republiku – Obvodní soud pro Prahu 2“. Žalobce tvrdí, že v blíže nespecifikované věci, jež se měla týkat „vydání a doručení opravného usnesení“, žádal o nahlédnutí do spisu, avšak v informačním centru Obvodního soudu pro Prahu 2 po něm bylo vyžadováno, aby předložil doklad totožnosti a ponechal jej pracovníkům informačního centra po dobu nahlížení do spisu jako zástavu. To žalobce odmítl a nahlížení do spisu mu proto nebylo umožněno. Uvedený postup žalobce považuje za nezákonný, a proto se domáhá vydání rozsudku, kterým bude žalované uloženo umožnit mu nahlédnout do spisu bez toho, aby byl zadržen jeho doklad totožnosti.

4. K uvedenému zvláštní senát dodává, že v tomto rozhodnutí nadále užívá označení „žalobce“ pro identifikaci původce výše zmíněného podání, aniž by tím chtěl činit závěr o možném postavení dané osoby z hlediska procesních předpisů.

5. Obvodní soud pro Prahu 2 usnesením ze dne 2. 2. 2017, čj. 19 C 229/2016-6, vyslovil svou věcnou nepříslušnost (výrok I) s tím, že po právní moci usnesení bude věc postoupena Městskému soudu v Praze jako soudu věcně příslušnému rozhodovat věci správního soudnictví (výrok II). Podle Obvodního soudu pro Prahu 2 žalobce brojí proti nezákonnému zásahu správního orgánu, když řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu upravuje ustanovení § 82 a násl. s. ř. s. Právo podat žalobu proti nezákonnému zásahu je přitom veřejné subjektivní právo žalobce. V dané věci nikterak nelze dovodit, že by se jednalo o spor, ve kterém by soud měl poskytnout ochranu soukromým právům žalobce ve smyslu ustanovení § 1 a 2 o. s. ř. Obvodní soud pro Prahu 2 tak dospěl k závěru, že nemá pravomoc věc projednat, neboť se jedná o žalobu proti nezákonnému zásahu správního orgánu, věc tedy náleží do věcné příslušnosti krajských soudů rozhodujících věci správního soudnictví podle soudního řádu správního, které poskytují ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob. Proti tomuto rozhodnutí žalobce podal tzv. blanketní odvolání, které i přes výzvu zůstalo nedoplněno o náležitosti předpokládané v § 205 odst. 1 o. s. ř., a proto je Městský soud v Praze, jako soud civilní, usnesením ze dne 17. 7. 2017, čj. 68 Co 244/2017-17, odmítl a věc byla následně postoupena Městskému soudu v Praze jako soudu rozhodujícímu ve věcech správního soudnictví a zapsána pod sp. zn. 10 A 152/2017.

6. V návrhu na zahájení řízení o záporném kompetenčním sporu ze dne 12. 9. 2017, který byl zvláštnímu senátu doručen dne 15. 9. 2017, Městský soud v Praze, rozhodující jako soud ve správním soudnictví (dále též „navrhovatel“), vyjádřil nesouhlas s unesením Obvodního soudu pro Prahu 2 a popřel svoji pravomoc ve věci rozhodnout. Podle navrhovatele žaloba nesměřuje proti správnímu orgánu, neboť podle § 4 odst. 1 písm. c) s. ř. s. soudy ve správním soudnictví rozhodují právě o ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu. Městský soud v Praze má za to, že žalobce brojí proti postupu Obvodního soudu pro Prahu 2 učiněného v rámci výkonu soudnictví, nikoliv v rámci výkonu státní správy. Nahlížení do spisu vedeného v civilním řízení soudním je integrální součástí výkonu soudnictví a řídí se ustanovením § 44 o. s. ř. Městský soud v Praze je proto toho názoru, že se jedná o žádost o nahlédnutí do spisu, o které má rozhodnout Obvodní soud pro Prahu 2 podle § 44 odst. 2 o. s. ř., a to poté, co bude žalobce vyzván ke specifikaci

řízení, v němž se domáhá nahlížení do spisu. Podle navrhovatele žalobce uvedenou žádost o nahlížení do spisu spojil též se stížností na postup soudních osob ve smyslu § 164 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, které mu za blíže nespecifikovaných okolností neumožnily nahlížet do konkrétně neurčeného soudního spisu, pokud si nebudou moci po dobu nahlížení ponechat jeho doklad totožnosti. O této stížnosti by podle navrhovatele měl rozhodnout předseda Obvodního soudu pro Prahu 2. Městský soud v Praze se proto domnívá, že žalobcovo podání není materiálně žalobou, nýbrž žádostí o nahlédnutí do spisu, spojenou se stížností na postup soudních osob. Pokud by se však o žalobu jednalo, muselo by jít o žalobu civilní, nikoliv o žalobu ve správním soudnictví. Obvodní soud pro Prahu 2 proto podle navrhovatele pochybil, pokud rozhodl, že věc má být postoupena správnímu soudu jako žaloba proti nezákonnému zásahu.

7. Zvláštní senát rozhoduje o kompetenčním sporu podle skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodnutí (srov. č. 485/2005 Sb. NSS). O samotné podstatě sporu uvážil takto:

8. Obvodní soud pro Prahu 2 jako soud rozhodující v občanském soudním řízení, v předcházejícím soudním řízení popřel svou pravomoc věc rozhodnout a rovněž navrhovatel popírá svou pravomoc ve věci rozhodnout poté, co mu byla postoupena; zvláštní senát proto shledal, že se jedná o negativní (záporný) kompetenční spor, k jehož projednání a rozhodnutí je povolán zákonem č. 131/2002 Sb.

9. Podstatou kompetenčního sporu je otázka, zda má o podání žalobce označeného „o předložení spisu vedeného u žalované v soudním řízení o vydání a doručení opravného usnesení“ rozhodnout civilní soud nebo soud rozhodující ve věcech správního soudnictví.

10. Podle § 44 o. s. ř. mají účastníci a jejich zástupci právo nahlížet do soudního spisu, s výjimkou protokolu o hlasování, a činit si z něho výpisy a opisy (odst. 1). Každému, kdo na tom má právní zájem nebo kdo pro to má vážné důvody, předseda senátu na žádost povolí, aby nahlédl do spisu a aby si z něho učinil výpisy nebo opisy, ledaže jde o spis, o němž právní předpisy stanoví, že jeho obsah musí zůstat utajen (odst. 2).

11. Podle § 164 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, jsou fyzické a právnické osoby (stěžovatel) oprávněny obracet se na orgány státní správy soudů se stížnostmi, jen jde-li o průtahy v řízení nebo o nevhodné chování soudních osob anebo narušování důstojnosti řízení před soudem. Zda jde o stížnost, se posuzuje podle obsahu podání bez ohledu na to, jak bylo označeno.

12. Podle § 171 zákona o soudech a soudcích předseda okresního soudu vyřizuje stížnosti, jejichž obsahem je stížnost na průtahy, na nevhodné chování nebo narušování důstojnosti řízení místopředsedou soudu, předsedy senátu, soudci, přísedícími, vyššími soudními úředníky, soudními tajemníky, soudními vykonavateli a jinými zaměstnanci působícími u okresního soudu.

13. Zvláštní senát v prvé řadě uvádí to, na co poukázal již navrhovatel, že totiž z podání žalobce je sice zřejmé, že se domáhá, aby mu bylo umožněno nahlížet do blíže neurčeného spisu bez nutnosti odevzdat a po určitou dobu u sebe nemít průkaz totožnosti, není však již zřejmé, jakou cestou, tj. za použití jakého právního nástroje tak žalobce činí. Pokud si

Obvodní soud pro Prahu 2 v této otázce neudělal jasno, je jeho postup, který vyústil ve vyslovení věcné nepříslušnosti podle § 104b o. s. ř. a postoupení podání žalobce k vyřízení navrhovateli, přinejmenším předčasný.

14. Lze si totiž zaprvé představit, že svým podáním hodlal žalobce zařídit realizaci svého práva na nahlížení do soudního spisu ve smyslu § 44 o. s. ř. Pokud by žalobce nebyl účastníkem řízení, o němž byl veden předmětný spis (z podání žalobce se tato informace nedá zjistit), musí být o jeho žádosti rozhodnuto příslušným předsedou senátu (samosoudcem) ve smyslu § 44 odst. 2 o. s. ř. Pokud hodlal žalobce nahlédnout do spisu ve věci, jíž byl účastníkem, vyplývá jeho právo nahlížet do spisu ze zákona (§ 44 odst. 1 o. s. ř.) a předseda senátu (samosoudce) o něm nerozhoduje. Tehdy by podání skutečně mohlo být považováno za snahu prosadit žalobcovo právo na nahlížení do spisu cestou stížnosti na chování zaměstnanců Obvodního soudu pro Prahu 2 ve smyslu § 164 zákona o soudech a soudcích, neboť tito podle žalobce omezili jeho zákonné právo nedůvodným požadavkem na odevzdání průkazu totožnosti po dobu nahlížení do spisu. O uvedené stížnosti by podle § 171 zákona o soudech a soudcích rozhodoval předseda Obvodního soudu pro Prahu 2.

15. Zadruhé si lze představit, že žalobce skutečně mínil podat žalobu proti České republice a tou se domáhat uložení povinnosti předložit spis bez požadavku na odevzdání průkazu totožnosti. Jakkoli je zvláštní senát přesvědčen, že by šlo o nezpůsobilý prostředek ochrany práv žalobce, neboť by jím nemohlo být dosaženo žalobcem kýženého stavu [tomu slouží výše zmíněné rozhodnutí předsedy senátu (samosoudce), případně stížnost k rukám předsedy soudu], protože civilní soud by zřejmě neměl hmotněprávní základ, na kterém by žalobě vyhověl, stejně jako soud ve správním soudnictví by nemohl odhlédnout od toho, že pro žalobu na ochranu před trvajícím nezákonným zásahem (§ 85 s. ř. s.) nebyly splněny podmínky spočívající ve vyčerpání prostředků nápravy (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2012, čj. 2 As 86/2010-76, publikované pod č. 2725/2013 Sb. NSS, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 8. 2005, čj. 2 Aps 3/2004-42, publikovaný pod č. 720/2005 Sb. NSS), nelze žalobci v podání takové žaloby bránit.

16. Teprve však v případě, kdy by bylo zcela jasné, že žalobce hodlal uvedenou žalobu podat, by bylo na místě se zabývat otázkou věcné příslušnosti soudů z hlediska toho, zda jde o nárok, o němž mají rozhodnout soudy v civilním nebo správním soudnictví.

17. Bylo proto na Obvodním soudu pro Prahu 2, aby si ujasnil, z jaké pozice ve vztahu k účastenství v řízení chtěl žalobce do spisu nahlédnout, případně zda skutečně mínil svým podáním vyvolat řízení, a to postupem podle § 43 odst. 1 o. s. ř. Následně (dojde-li k odstranění jeho vady) buď podání žalobce předloží příslušnému předsedovi senátu (samosoudci), kterému je přidělena věc, o níž jde, nebo ji předloží jako stížnost předsedovi Obvodního soudu pro Prahu 2 k vyřízení, případně v situaci, kdy bude zcela zřejmé, že žalobce hodlal zahájit řízení v konkrétní věci, posoudí, která větev soudnictví o ní má pravomoc rozhodnout.

18. V rámci výzvy podle § 43 odst. 1 o. s. ř. bude vhodné, pokud Obvodní soud pro Prahu 2 žalobci zprostředkuje úvahy zvláštního senátu stran možné úspěšnosti jeho „žaloby“.

19. Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 zákona o řešení některých kompetenčních sporů zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci.

20. Zvláštní senát proto výrokem II zrušil usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 2. 2. 2017, čj. 19 C 229/2016-6, neboť bylo vydáno přinejmenším předčasně. Zvláštní senát zrušil pro úplnost také usnesení Městského soudu v Praze ze dne 17. 7. 2017, čj. 68 Co 244/2017-17, které po zrušení usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 ztratilo svůj procesní podklad.

21. Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona o rozhodování některých kompetenčních sporů závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále bude tedy Obvodní soud pro Prahu 2 pokračovat v posouzení návrhu žalobce veden právními názory zvláštního senátu, vyjádřenými v tomto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 8. listopadu 2018

JUDr. Michal Mazanec
předseda zvláštního senátu